

RÁDIÓTELEX

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, a Máltai Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte Agatha Barbara asszonyt, a köztársaság elnökét.

ROMÁN DELEGÁCIÓ ÉRKEZETT HAZÁNKBA

Gheorghe Radulescu, a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Végrehajtó Bizottságának tagja, az Allamtanács alelnöke vezetésével a Magyarországi felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségekre román párt- és kormányküldöttség érkezett vasárnap Budapestre.

BUDAPESTRE ÉRKEZIK A SZOVJET FLOTILLA HAJÓOSZTAGA

Kedden délelőtt tíz órakor Budapestre érkezik a Szovjet dunai flotilla hajóosztaga, amely a fasiszta Németország felett aratott győzelem közelgő 40. évfordulója alkalmából tisztelegő látogatást tesz a vízi útvonal országában. A szovjet tengerészek már vasárnap óta Magyarországi területén tartózkodnak, ünnepélyesen, baráti szeretettel fogadták őket Mohácson.

Társadalmi munkaakció Szegeden

(Folytatás az 1. oldalról.) Jelenlétük nyomát leltem. Petyolattiszta az egész környék. Az lett a Roosevelt tér és a Korányi fasor is. Itt az építiparisok munkálkodnak. Hogyan illik a kőműveskánálhoz (is) szokott kézbe a kepanyél? — Megáll benne, ez is szerszám. A városért csináljuk, és azért mert van értelme. Esztétikai értékű a munkánk. Nem kényszer. Inkább öröm a takarítás. Minden évben jövőnk, jövőre is — érvel így Nagy Róbert a II/C-ből.

— Kérem, asszonyom, egy fényképet... — Nem vagyok fotogén, hagyjanak. Tömör válasz. A nyomatek kedvéért a szerszám a földre hull. Ilyen is volt.

— Diktálom kérem: az MHSZ-től vagyunk, s addig dolgozunk, míg be nem szegjük a munkát. Szép szöke asszony mondta. — Nem ég oda a rántás? — szemtelenkedek.

— Ma biztos nem! Kon-

zervnap van. — A rövid párbeszéd az Etelka soron, a haditechnikai-kis KRESZ-parkban zajlott, ahol az MHSZ megyei szervezete vállalt munkát. Jötték Makróról, Váshelyről, Szentesről, Csongrádról is. A harcászati eszközök mellett, a parktúrákban, a városgazdálkodási vállalat munkásepei itálajegyengettek. Hátrább, a lőter és a körtöltés közötti erdőben, a 600-as, a textilipari és az élelmiszeripari szakmunkás-tanfűlők dolgoztak. Alaposan megizzasztotta valamennyiüket a sűrű aljnövényzet. Becsületükre mondom: pompás, szellős, tiszta parkot varázsoltak.

A kisiskolások üzenőfüzetében ez állt: „kedves szűlők, a szombati társadalmi munkához szíveskedjenek gyermekeiket elengedni, és ha lehet, kerti szerszámot és vödört kölcsönözni. Köszönettel, a csapatvezető.”

„Tarján, piros iskola. Önfeladott játékok tünik a gyerekek szorgoskodása. Hatalmas gereblyékkel — akadt köztük méretre vágott is — szaporán gyűltek a levélkupacok. Persze a fiúk „erőlködtek”, a pici lányok pedig vödörrel hordták a gáz halomba. Amott mint a mesebeli répat húzták a száraz kórót és alig tízevesek. Úgyes és hasznos mun-

Washington (MTI)

Több mint egyórás megbeszélést folytatott szombaton az amerikai külügyminisztériumban Anatolij Dobrinyin, a Szovjetunió washingtoni nagykövete George Shultz külügyminiszterrel.

Dobrinyin a megbeszélést követően közölte az újságírókkal: áttekintették a szovjet-amerikai kapcsolatok egészét. A tárgyaláson megállapodás jött létre, hogy tárgyalásokat folytatnak arról, hogyan lehet megelőzni az olyan tragikus in-

cidenek megismétlődését, mint ami a múlt héten történt az NDK-ban. Mint ismeretes, az amerikai katonai összekötő misszió egy tagját, Arthur Nicholson őrnagyot, akit kémtevékenységben értek, s aki nem volt hajlandó megállni a szovjet őrség felszólítására, halálos lövés érte.

Shultz kielégítőnek nevezte a szombati találkozó eredményét, azt mondotta, hogy ezzel a két fél „maga mögött tudja” a múlt heti incidens.

Reagan kirohanása Nicaragua ellen

Washington

Reagan amerikai elnök szombati rádióbeszédében közölte: az elkövetkező napokban újra kezdi hadjáratát a nicaraguai ellenforradalmi erőknek nyújtott amerikai támogatás biztosítására.

Az elnök hidegháborús hangvételű beszédében „szovjet-kubai-nicaraguai

összeesküvésről” beszélt, amely „az Egyesült Államok biztonságát” és „tengeri szállítási útvonalait fenyegeti”. Hevesen bírálta a Szovjetuniót és Kubát a nicaraguai kormánynak nyújtott támogatásért, és követelte a nicaraguai kontrák — mint mondotta, szabadságharcosok — megsegítését, ami szerint az Egyesült Államok közvetlen érdeke.

Az elnök azért is támadta a sandinista kormányt, mert nem hajlandó tárgyalásba bocsátkozni a kontrákkal. Nicaragua washingtoni nagykövete, Carlos Tunnermann a The Washington Post című laphoz intézett levelében, amelyet a lap szombati száma közölt, leszögezte: a nicaraguai kormány azért nem tárgyal az ellenforradalmárokkal, mert azok vezetői Somoza hírhedt nemzeti gárdájának egykori tisztjei, s irányításukkal a kontrák nem „szabadságharcot”, hanem a békés lakosság elleni terrorakciókat hajtanak végre. A nagykövet azt is leszögezte, hogy az ellenforradalmi csoportok a CIA által toborzott, felszerelt, fizetett és irányított zsoldosok. Mindennek ellenére a sandinista kormány korábban már felajánlotta a kontráknak, hogy térjenek vissza az országba és kapcsolódjanak be a politikai folyamatba. „Ez tisztességes ajánlat — szögezte le Tunnermann levele.

Hispania, Hispania

Anderle Ádám új könyvéről

A közelmúltban jelent meg a Kössuth Könyvkiadó gondozásában Anderle Ádám „Megosztott Hispania” című könyve, amely a hazai történelmi szakirodalomban az első, a spanyol történelmet a kezdetektől napjainkig áttekintő mű. Ezt a feladatot — mint ahogy az alcím is sejteti — egy bizonyos szempontból végzi el: az államfejlődés és a nemzeti kérdés aspektusából. Kiindulópont a megosztottság számtalan fajtájával ma is küzdő Spanyolország. A szerző úgy látja, hogy az államfejlődés és a nemzeti kérdés alakulásának párhuzamos vizsgálata adhat választ ennek a gazdasági, társadalmi, kulturális, nemzeti szétdaraboltságnak az eredetére és a feloldására is: hogy ez az a szál, amely Ariadne fonalaként végigvezethet az Ibériai-félsziget történelmén, s amelyekre a konkrét „tény-gyöngyök” (legyenek azok akár szűrkék, akár aranyszínűek) fel-fűzhetők.

A visszatérítés a rómaiak berendezkedésével kezdődik, az általuk tagolt terület regionális fejlődése a „későbbi államfejlődés mélyreteként jelenik meg”. Erdekes módon a rómaiak unalmát fölvaltató vizigót királyság határa a már roma-

nizált területekkel többé-kevésbé egybeesik, s ezzel lehetőséget ad az általuk nem érintett peremterületek más irányú fejlődésére. Az egyöntetű, a feudalizmus irányába tartó fejlődést a mór hódítás módosítja, de nem törli meg, és nem téríti el. Hispania új lakói a már több színű félszigetet tovább gazdagítják nyelvi, etnikai, vallási színekkel. A szerző arra hívja fel a figyelmet, hogy az etnikai, vallási ellentétek ekkor még alárendelődtek a minden feudális államot megosztó feudális hatalomért folytatott harcnak.

A könyv második fejezete Spanyolország történelmének az egyesítéstől a napóleoni hódításig terjedő periódusát öleli föl, azt a korszakot, amely már több történelemkutató figyelmét magára vonta. A nemzeti kérdés és az államfejlődés diszharmoniaja először ebben az egységesített államban vetődik föl a rendi szembenállás és abszolutizmus ellentétének formájában. A kasztíliai központosság csak a rendi intézmények mellett tudta kiépíteni államszervezeti apparátusát. s mindaddig nem is gondolt komolyan a testvérállamok alávetésére, amíg a nagy gyarmatbirodalom jövedelmei Kasztíliát gazdagították.

EGK-csúcs-megállapodás

Brüsszel (MTI)

Az EGK kormányfői szombaton este véget ért csúcsertekezletükön. meg- egyeztek a földközi-tengeri fejlesztési program pénzügyi keretében, valamint annak elosztásában, s így Görögország nem gördít több akadályt Spanyolország és Portugália belépése elé. A belépésről a külügyminiszterek péntekre virradóan állapodtak meg nyolcévi tárgyalás után.

Az elnökség által ismertetet megállapodás szerint a költségvetésből a földközi-tengeri programra szánt 2 milliárd ecu 80 százalékát, 1,6 milliárdot Görögország vehet majd igénybe. A földközi-tengeri program ezen kívül az EGK beruházási bankjától is kap 2,5 milliárdnyi kedvezményes kölcsönt.

Izrael: összetűzések

Amman (Reuters)

Heves összecsapások és több száz emberre kiterjedő letartóztatások voltak szombaton Izraelben és a megszállt területeken, ahol a palesztin lakosság megmozdulásokkal emlékeztet meg a „Föld napjáról”. A napot annak emlékére tartják meg, hogy kilenc évvel ezelőtt, 1976. március 30-án Izraelben a katonák megölték hat palesztint, akik földjeik kisajátítása ellen tüntettek.

A megszálló hatóságok csupán három megemlékező gyűlést engedélyeztek, minden egyéb megmozdulást betiltottak. A palesztin lakosság azonban a tilalommal dacolva, Ciszjordánia, Gaza és Izrael számtalan településén tüntetéseket, tiltakozó gyűléseket és meneteket tartott. A résztvevők a betiltott palesztin zászlót lobogtatták, nemzeti dalokat énekeltek és követek dobálták meg a katonai járműveket. A tiltakozó akciókban a Wafa palesztin hírügynökség becslése szerint mintegy félmillió ember vett részt.

Amikor azonban a 17. században az „Indiák” gazdaságára alapozott spanyol gazdaság összeroppan — a hanyatlás elsősorban Kasztíliát érinti —, felül Kasztília hegemoniátöréke, s különböző, kegyencek által végrehajtott reformok keretében kísérletet tesz a gazdaságilag vele ellentétben prosperáló „perifériák” — a későbbi kis nemzetek — megtörtésére, hogy hiányzó jövedelmét belőlük biztosítsa.

Ennek a célnak adott legitim keretet a spanyol örökösödési háború utáni helyzet. Hiszen a háborúban győzelmeskedő fél a nyertes jogán jogot formálhatott arra, hogy a vereséget szenvedett területekhez abszolutista, diktatórikus módszerekhez nyúljon. Bizonyára nem véletlen, hogy a 20. században, a polgárháború utáni Franco diktatúrában ez a „képlet” megismétlődik. Galicia, Katalónia, Valencia, Andalúzia, Baszkföld azonban gazdasági téren mindvégig verhetetlenek bizonyult az ebből a szempontból sokkal gyengébb, retrográd Kasztíliával szemben, bár gazdasági erejük nem volt elég Kasztília hatalmi helyzetének korlátozására.

A múlt század spanyol történelmét, századunk történelmét és jelenét alkotó eseményeket, értékeket Anderle Ádám munkájának befejező része tartalmazza. Ennek a többi fejezethez

Blokád Koppenhágában

Régóta nem lehettek tanúi a gyanútlan járókelők olyan heves utcai jeleneteknek Koppenhágában, mint az elmúlt napokban. Az általában békés, nyugodt, jólétet sugalló dán fővárosban sorozatos munkásmegmozdulásokra került sor, tiltakozók tömege vette blokádot alá a parlament épületét, s az egyik legnagyobb áruházat. Sőt — épp e csoportok feloszlására — a rendőrök is közbeavatkoztak; a törvényhozás ülése csak azután kezdődhet meg, hogy a tüntetők szétkergettek, lehetővé téve, hogy a képviselők, s a kabinet tagjai egyáltalán bejussanak a folkteting elegáns tanácstermébe. Hétfőre pedig a hírek szerint további nagyarányú sztrájkakciók várhatók.

Egyszerű munkaügyi elmentéről van szó — intézte el sommásan a történeteket jó néhány politikus, a számos sajtóorgánum, arra utalva, hogy a dániai közéletben csakugyan szokatlan események a kollektív sztrájkokról folyó tárgyalások kudarcát következték be. A skandináv országban ugyanis a munkáltatók szövetsége és a szakszervezetek kétevente kötnek új megállapodást; most azonban a fizetésemelések és a munkaidő csökkentése ügyében az elhúzódo, több hónapos vita ellenére sem sikerült közös nevezőre jutniuk. Az előírások szerint ilyenkor a kormány lép közbe, s tesz kompromisszumos javaslatot.

Tüzek gondatlanságból

A szeles idővel párhuzamosan jelentkező hosszabb napsütés általában felszárította az aljnövényzetet, s péntek óta indulnak a tűzoltó autók emberi felelőtlenség miatt keletkezett tüzek oltására.

Még pénteken Ásotthalom térségében az úthoz közel hegyed hektárnyi területen égett meg az erdő aljnövényzete és a fák alsó ágai egy meg égve eldobott cigarettá miatt, mintegy 10 ezer forint kárt okozva. Ugyanazon a napon Nagytőkén egy „tűzeskedő” gyermekjáték miatt 6 ezer forint kár keletkezett, mert leégett egy szalmakazal. Szombaton Ópusztaszeren 0,7 hektárnyi fenyves égett

Az elmúlt esztendőben ez a rendszer kisebb-nagyobb zökkenőkkel jól működött, a gazdasági nehézségek megszorodásával azonban egyre bonyolultabbá vált a szükséges egyetértés elérése.

Ez vezetett oda, hogy a mostani tárgyalások eredménytelensége miatt évtizedek óta a legsúlyosabb munkaügyi konfliktus alakult ki az 5 millió és az 100 ezer közötti országban. A sztrájkolók száma 300 ezer fölé emelkedett, a halászokhoz, építőipari, fémfeldolgozó és más munkásokhoz csatlakoztak a gépkocsivezetők, dokkmunkások és kamionosok is. Sok iskolát bezártak, leállt a belföldi légitranszport, a komposzekkötetés. Megbukt az ipar jó része, fennakadások vannak a közlekedésben, az élelmiszer- és üzemanyag-ellátásban. A négypartii, konzervatív koalíció élén álló Poul Schlüter miniszterelnök a jelek szerint abban bíz, hogy a parlamentben beterjesztett törvénytervezettel sikerül megakadályozni a munkabeszüntetések továbbterjedését. Ma dől el például, hogy sztrájkba lép-e további 100 ezer állami alkalmazott is.

Akárhogyan oldódik meg a hirtelen kiéleződött belpolitikai krízishelyzet, a fejlemények mindenképp komoly figyelmeztetésként szolgálhatnak a kormányfő számára.

Szegő Gábor

eldobott cigarettá miatt — 20 ezer forint kárt okozva —, ahol a tűzoltóság a honvédség közreműködésével fejezte meg s oltotta el a lángokat.

Tegnap, vasárnap Csongrádon, a Szegedi út mentén egy nádas égett kisebb területen, nem okozva jelentősebb kárt. Ugyancsak nádas égett tegnap délután Szegeden is, a Bakay Nándor utca végén. Valamivel korábban, vasárnap 12 óra előtt azért riasztották a szegedi tűzoltókat, mert a Szőregi úti téglagyárnál avarégetést követően összarakott deszkákba, lécekbe kaptak a lángnyelvek. Az alig egy órán belüli sikeres oltás ellenére, itt 80 ezer forintba becsülik a kárt.

tonomizmus, kantonizmus, spanyolizmus... sőt a megszülető új tervek kiterjesztették a spanyol nemzet fogalmát a latin-amerikai, észak-afrikai, zsidó népekre is (pánhispan, hispanid ideológia). A hatalomra kerülő Primo de Rivera diktatúrájának a második köz- társaságnak, majd Franco fasiszta diktatúrájának és az őt követő mai demokratikus államnak is számolnia kelle ezzel a kérdéssel.

A kötet utolsó fejezeteiben a Franco-időszak utáni viharos időszakot mutatja be a szerző. A „demokrácia” és „pluralizmus” jel-szava alatt kibontakozó politikai mozgás és küzdelem egyik központi vitatémája éppen a nemzeti kérdés lett.

1975 utáni kormányok meglepően rugalmas politikával, az új tendenciákat is felismerve (belső migráció, a helyi nemzeti mozgalmak vereségei) próbálták az 1978-as alkotmányban, valamint az 1979-es autonómia státútumokban helyes megoldást találni, amelyek azonban továbbra sem elégitik ki teljes mértékben a történelmi kis nemzeteket, az autonómia újonnan jelentkező erős törekvéseit. A szerző a megosztott Hispania napjainkban is élő nemzetiségi problémáinak bemutatásával zárja elgondolkodtató és alapos vizsgálatát a spanyol történelemről.

Kovács Mariann